

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

با سپاس از الطاف بیکران پروردگار متعال، پنجمین کتاب از مجموعه نظریات شورای نگهبان، شامل نظریات شورای درباره مصوبات دومین سال قانونگذاری مجلس ششم تقدیم علاقمندان می‌شود. این مجموعه دربرگیرنده مصوبات مجلس ششم از ابتدای تیرماه ۱۳۸۰ تا پایان خرداد ماه ۱۳۸۱ است. پس از این تاریخ تا آخرین فرصت ممکن هم تلاش شده است مصوبات اصلاحی مجلس پس از ایرادهای شورای نگهبان، ضمیمه کتاب گردد. اما تا زمان نگارش این مقدمه چند مصوبه دیگر مجلس با طی مرحله نهایی به تأیید شورا رسیده است که به دلیل اتمام صفحه بندی، امکان درج مصوبات یاد شده در این کتاب فراهم نگردید. کما اینکه تعدادی از نظرات شورا در کتاب حاضر مربوط به مصوبات مجلس ششم در سال اول قانونگذاری است که اصلاح آنها به سال دوم منتهی شده و علاقمندان پیگیر مصوبات مجلس و نظریات شورا می‌توانند سوابق آنها را بر اساس تاریخ تصویب در جلد دوم مجموعه نظریات ملاحظه نمایند.

کتاب حاضر شامل شش فصل به قرار زیر است:

فصل اول شامل ۸۹ مصوبه‌ای است که در مرحله اول به تأیید شورای نگهبان رسیده است. این فصل به صورت جدول ارائه شده و در آن متن مصوبات مجلس نیامده است؛ چرا که غرض از انتشار این مجموعه نه چاپ قوانین، بلکه تأکید بر آگاهی از اشکالاتی است که از نظر فقهی یا قانون اساسی بر مصوبات مجلس ایراد شده است. در عین حال در این جداول، مشخصات کامل قوانین و حتی شماره روزنامه رسمی که قانون مزبور در آن به چاپ رسیده - برای تسهیل در رجوع به آن - ذکر شده است.

فصل دوم ۲۲ مصوبه‌ای را دربرمی‌گیرد که پس از رفت و برگشت میان مجلس و شورا، به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

فصل سوم شامل ۱۰ مصوبه‌ای است که پس از ایرادات شورای نگهبان، به مجلس اعاده شده و روند اصلاح یا اقدامات لازم دیگر را طی می‌کند.

فصل چهارم ۲ مصوبه‌ای را دربرمی‌گیرد که پس از ایرادات شورای نگهبان، از دستور کار مجلس خارج شده است.

فصل پنجم شامل ۱۸ مصوبه‌ای است که به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شده است. از آنجا که گزارش ارسال این مصوبات در اختیار شورا قرار نمی‌گیرد، و مستقیماً "به مجمع تشخیص مصلحت ارسال می‌گردد، سوابق اقدام مجلس از طریق مشروح مذاکرات جلسات علنی مجلس (که در روزنامه رسمی درج می‌شود) پیگیری شده است. شایان ذکر است که تصمیم به ارسال مصوبات مجلس به مجمع تشخیص مصلحت پس از عدم تأیید شورای نگهبان، به وسیله مجلس شورای اسلامی اتخاذ شده است.

فصل ششم ۱۲ مصوبه‌ای را دربرمی‌گیرد که در مجمع تشخیص مصلحت نظام بررسی شده و به تصویب نهایی رسیده است، که به منظور اطلاع از تصمیم نهایی مجمع در انتهای کتاب ذکر شده‌اند.

همچنین در فهرست پایانی، اصول قانون اساسی که از سوی شورای نگهبان در ایراد به مصوبات مجلس مورد استفاده قرار گرفته، آمده است تا علاقمندان بتوانند به سهولت نحوه استنباط شورای نگهبان از این اصول و استناد به آنها را پیگیری نمایند.

مرکز تحقیقات شورای نگهبان همچنان خود را وامدار تمامی اهل فضل و دانشی می‌داند که با دقت نظر و نکته‌سنجی‌های خویش، ما را در این عرصه یاری نموده و خواهند نمود.

ومن الله التوفيق و عليه التكلان

مرکز تحقیقات شورای نگهبان

فهرست

تفصیلی

عنوان صفحه

مقدمه

فصل اوّل - طرح‌ها و لوایح مصوب مجلس شورای اسلامی که در مرحله اوّل به تأیید شورای نگهبان رسیده است ۱

فصل دوّم - طرح‌ها و لوایحی که پس از رفع ایرادات و ابهام شورای نگهبان مورد تأیید قرار گرفته است ۱۹

۱ - نامهٔ مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه عضویت دولت جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی (جهت تأمین نظر شورای نگهبان) ۲۰

۲ - اصلاحیه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه پذیرش موافقتنامه تأسیس کمیسیون منطقه‌ای برای ماهیگیری ۲۳

۳ - مغایرت و مخالفت لایحه قانون کارشناسان رسمی دادگستری با قانون اساسی و شرع ۲۶

۴ - مغایرت و مخالفت طرح الحاق دو تبصره به ماده واحده قانون ابطال اسناد فروش رقبات آب و اراضی موقوفه مصوب ۱۳۶۳/۱/۲۸ با قانون اساسی و شرع ۷۳

۵ - مغایرت و مخالفت طرح ایجاد سازمان نظام پرستاری جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی و شرع ۸۴

۶ - مخالفت طرح اصلاح موادی از قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ با شرع ۱۰۵

۷ - اصلاحیه مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح تأسیس مؤسسات بیمه غیردولتی ۱۱۲

۸- اصلاحیه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه
اصلاح قانون سرباز قهرمان ۱۱۴

۹- مغایرت طرح تسهیل برقرار کردن چاههای کشاورزی با
قانون اساسی ۱۱۶

۱۰- مغایرت و مخالفت لایحه ایجاد شهرهای جدید با
قانون اساسی و شرع ۱۲۱

۱۱- اصلاحیه مجلس شورای اسلامی در خصوص لایحه موافقتنامه تأسیس کمیسیون تون ماهیان اقیانوس
هند ۱۳۲

۱۲- مغایرت و مخالفت طرح اصلاح لایحه قانونی راجع به تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش با
قانون اساسی و شرع ۱۳۵

۱۳ - مغایرت و مخالفت لایحه اصلاح قانون تشکیل
دادگاههای عمومی و انقلاب با قانون اساسی و شرع ۱۶۱

۱۴ - مغایرت و مخالفت لایحه اصلاح موادی از قانون
مالیاتهای مستقیم با قانون اساسی و شرع ۲۰۸

۱۵- مغایرت و مخالفت لایحه تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت با قانون اساسی و شرع ۲۳۷

۱۶- مغایرت لایحه اصلاح سقف ارزی سال ۱۳۸۱ در جدول شماره (۲) قانون برنامه سوّم توسعه با قانون اساسی ۲۵۰

۱۷- مغایرت لایحه اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۰ کل کشور با قانون اساسی ۲۵۵

۱۸- مغایرت لایحه اصلاح قانون الزام شرکتها و مؤسسات ترابری جاده‌ای به استفاده از صورت وضعیت مسافری و برنامه مصوب ۱۳۷۸ با قانون اساسی ۲۶۰

۱۹- مغایرت طرح الحاق یک ماده به قانون دیوان محاسبات کشور مصوب ۱۳۶۱ با قانون اساسی ۲۶۶

۲۰- مغایرت و مخالفت لایحه منع فروش و واگذاری اراضی فاقد کاربری مسکونی برای امر مسکن با قانون اساسی و شرع ۲۷۱

۲۱- وجود ابهام در خصوص لایحه اصلاح ماده (۲) قانون برنامه سوّم توسعه و تشکیل شورای عالی انرژی کشور ۲۷۷

۲۲ - مغایرت طرح تشویق سرمایه‌گذاری در طرحهای
آب کشور با قانون اساسی ۲۸۲

فصل سوم - طرح‌ها و لوایح مصوب اعاده شده از سوی شورای نگهبان به مجلس شورای اسلامی که به تأیید
نهایی نرسیده است ۲۸۷

۱ - اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در طرح حفظ حریم دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و
حوزه‌های علمیه و بیوت‌مراجع تقلید ۲۸۸

۲ - مغایرت و مخالفت طرح اصلاح ماده (۱۸۷)
قانون برنامه سوم توسعه با قانون اساسی و شرع ۲۹۱

۳- وجود ابهام در طرح دو فوریتی استفساریه راجع
به قوانین موضوعه مربوط به انتخابات مجلس
شورای اسلامی ۳۱۳

۴- مغایرت و مخالفت طرح سرباز روحانی در مناطق
اهل سنت با قانون اساسی و شرع ۳۲۵

۵ - مغایرت و مخالفت طرح تشکیل هیأت منصفه با
قانون اساسی و شرع ۳۲۸

۶ - مغایرت طرح اصلاح قانون اداره صدا و سیما
جمهوری اسلامی ایران با قانون اساسی ۳۵۸

۷- عودت لایحه الحاق جمهوری اسلامی ایران به پروتکل ۱۹۹۲ ... برای جبران خسارت آلودگی نفتی
(۱۹۷۱) به مجلس شورای اسلامی ۳۶۹

۸ - مغایرت و مخالفت لایحه تشکیل سازمان صنایع
هوایی نیروهای مسلح با قانون اساسی و شرع ۳۷۳

۹ - مغایرت و مخالفت طرح منع شکنجه با
قانون اساسی و شرع ۳۷۹

۱۰ - مغایرت و مخالفت طرح حمایت از کودکان و
نوجوانان با قانون اساسی و شرع ۴۰۰

فصل چهارم - طرح و لایحه‌ای که با توجه به نظر شورای نگهبان از دستور جلسه مجلس شورای اسلامی خارج
شده است ۴۰۹

۱ - مغایرت لایحه تفویض اختیار اصلاح آئین‌نامه
ایمنی انبارهای کالا مصوب ۱۳۵۲ با قانون اساسی ۴۱۰

۲- مغایرت طرح اولویت استخدام افراد بومی با
قانون اساسی ۴۱۴

فصل پنجم - مصوبات ارجاع شده به مجمع تشخیص مصلحت نظام ۴۱۹

۱- تصویب مجدد لایحه موافقتنامه کشتیرانی تجاری- دریایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری
اسلونی و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام ۴۲۰

۲ - مخالفت لایحه موافقتنامه کشتیرانی تجاری، دریایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت
جمهوری مردمی بنگلادش با شرع ۴۲۵

۳ - مغایرت و مخالفت موافقتنامه بین دولت جمهوری اسلامی ایران و کمیته حقوقی، مشورتی - آسیایی - آفریقایی راجع به ایجاد مرکز منطقه‌ای داوری
به تهران با قانون اساسی و شرع ۴۳۰

۴ - تصویب مجدد طرح اصلاح ماده (۱۲۸) قانون آئین نامه دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸
و ارجاع آن به مجمع تشخیص مصلحت نظام ۴۴۴

۵ - ارجاع لایحه موافقتنامه همکاری قضائیه در زمینه‌های حقوقی، بازرگانی، کیفری، احوال شخصیه، استرداد مجرمان و انتقال محکومان به زندان و تصفیه ترکه‌هایین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عربی سوریه
به کمیسیون مربوطه و مجمع تشخیص مصلحت نظام ۴۵۶

۶ - مغایرت و مخالفت طرح گزینش با قانون اساسی و شرع ۴۷۳

۷ - مغایرت و مخالفت طرح اختصاص درصدی از درآمد حاصل از پخش مسابقات ورزشی توسط صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران به فدراسیونهای ورزشی با قانون اساسی و شرع ۴۸۷

۸ - مخالفت لایحه موافقتنامه کشتیرانی، تجاری، دریایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه با شرع ۴۹۸

۹ - اصلاحیه (مرحله اول) مجلس شورای اسلامی در خصوص طرح تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی ۵۰۳

۱۰ - مغایرت و مخالفت طرح سه فوریتی الحاق یک تبصره به ماده (۵۲) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب ۱۳۷۸ با قانون اساسی و شرع ۵۲۶

۱۱ - مغایرت و مخالفت لایحه الحاق جمهوری اسلامی ایران به پروتکل مورخ ۱۳۷۸/۳/۱۳ (سوم ژوئن ۱۹۹۹) حاوی اصلاحات کنوانسیون حمل و نقل بین‌المللی راه آهن با قانون اساسی و شرع ۵۳۹

۱۲ - مخالفت لایحه موافقتنامه بازرگانی بین دولت
جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اوکراین با شرع ۵۴۹

۱۳ - مغایرت و مخالفت لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل
کشور با قانون اساسی و شرع ۵۵۳

۱۴ - مغایرت لایحه معافیت دستگاههای دولتی از

پرداخت هزینه دادرسی با قانون اساسی ۵۸۲

۱۵ - وجود ابهام درخصوص طرح نحوه رسیدگی به شکایات جنایات نسل کشی و ضد بشریت و تعدیات
ناشی از نژادپرستی ۶۰۲

۱۶ - مخالفت لایحه موافقتنامه استرداد مجرمان بین
جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ازبکستان با شرع ۶۱۱

۱۷ - مخالفت طرح اصلاح ماده (۱۱۶۹) قانون مدنی با شرع ۶۱۷

۱۸ - مخالفت طرح نحوه رسیدگی به درخواست اعسار
با موازین شرع ۶۲۶

فصل ششم - مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح‌ها و لوایح ارجاع شده از سوی مجلس شورای اسلامی ۶۳۵

۱ - مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱ ۶۳۶

۲ - مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص قانون اساسنامه بانک تجارت و توسعه سازمان همکاری اقتصادی «اگو» ۶۳۸

۳ - مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور ۶۴۱

۴ - مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی ۶۴۴

۵ - مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص موافقتنامه کشتیرانی تجاری، دریائی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اسلونی ۶۴۷

۶ - مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص موافقتنامه کشتیرانی تجاری، دریایی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری مردمی بنگلادش ۶۴۹

۷- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص موافقتنامه کشتیرانی تجاری، دریایی بین دولت جمهوری اسلامی

ایران و دولت جمهوری عربی سوریه ۶۵۱

۸- مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص اصلاح تبصره ماده (۱۰۴۱) قانون اصلاح مواد از قانون مدنی مصوب ۱۳۷۰ ۶۵۳

۹ - مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص موافقتنامه همکاری قضائی در زمینه‌های حقوقی، بازرگانی، ... بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری عربی سوریه ۶۵۶ ۱۰ - مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص الحاق یک تبصره به ماده (۱۱۳۰) قانون مدنی ۶۵۷

۱۱ - مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص لایحه موافقتنامه بازرگانی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری اوکراین ۶۶۰

۱۲ - مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص طرح اختصاص درصدی از درآمد حاصل از پخش مسابقات ورزش توسط صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به فدراسیونهای ورزشی ۶۶۲